

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs
Caroline Hammarström		OP SA 15-18
Handledare		
		Antal ord: 11649
Prof. Jan Ångström	Beteckning	Kurskod
		1OP415

LOGISTIK EN VIKTIG ELLER OVÄSENTLIG FAKTOR FÖR FRAMGÅNG I FÄLTTÅG.

ABSTRACT:

Military campaigns has throughout time been analysed through the eyes of the commanding officers and their tactical knowledge. Is this the only way to analyse military campaigns or can victory be explained through other actions then tactical decisions? Can the importance of logistics explain outcomes in different military campaigns?

This study strives to explain how logistic measures can explain different outcomes in military campaigns. The concept which is used in this study is Moshe Kress theory on operational logistics, and through this I will try to explain the importance of logistics as a factor for outcomes in military campaigns.

This study has shown that pre-emptive measures in the operational logistics level can change the outcome of military campaigns. Although logistics isn't the only reason for victory or defeat in military campaigns this study shows the importance in understanding and making sure your logistic planning is as well planned as your tactical planning.

Nyckelord:

Fälttåg, operativ logistik, Moshe Kress, seger, förlust, andra världskriget

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1 PROBLEMFÖRMULERING.....	4
1.2 FORSKNINGSFRÅGA	5
1.3 FORSKNINGSÖVERSIKT	6
1.4 SYFTE.....	8
1.5 AVGRÄNSNING.....	9
1.6 DISPOSITION.....	9
2. TEORI.....	11
2.1 VAL AV TEORETIKER.....	11
2.2 VAL AV PRINCIPER	11
2.2 CENTRALA BEGREPP	17
2.2.1 <i>Segev</i>	17
2.2.2 <i>Förlust</i>	18
2.3 KRITIK MOT TEORI	18
3. METOD	19
3.1 FORSKNINGSDESIGN <i>TEORI PRÖVANDE JÄMFÖRANDE FALLSTUDIE</i>	19
3.2 MATERIALDISKUSSION	20
3.3 OPERATIONALISERING.....	22
3.3.1 <i>Variabler för analysverktyg</i>	23
3.3.2 ANALYSREDSKAP.....	25
3.3.3 <i>kritik mot operationalisering</i>	26
4. ANALYS.....	27
4.1 PRESENTATION AV FALLEN.....	27
4.2 ANALYS AV FALLEN.....	28
4.2.1 <i>Kontinuitet</i>	28
4.2.2 <i>Tillgänglighet</i>	31
4.2.3 <i>Enkelhet</i>	33
4.2.4 <i>Tempo</i>	35
4.3 SAMMANFATTNING.....	36
5. AVSLUTNING.....	38
5.1 ÅTERKOPPLING OCH SVAR PÅ FRÅGESTÄLLNING	38
5.2 DISKUSSION OCH KRITIK MOT UNDERSÖKNINGEN	40
5.3 RELEVANS FÖR YRKESUTÖVNINGEN	41
5.4 VIDARE FORSKNING	42
6. KÄLLOR	43
6.1 LITTERATUR.....	43

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Hur kan utfallet av fälttåg förstås genom att endast förstå logistikens funktion? Kan endast en brist i underhållet förklara utfallet av fälttåg? Eller är det endast styrkeförhållandet förklara utfallet av fälttåg?

Fälttåg som begrepp innebär en större militär operation, där land A sätter in sina militära styrkor mot land B och genom detta uppnår krigsmål.¹ Milan N. Vego skriver att de fälttåg och krig som slutat i ett misslyckande kan vara ett utfall av att konceptet och termen kulminationspunkt inte tagits med i beräkningar eller blivit totalt ignorerad. Detta är nog den mest komplexa delen inom operationskonst, kunskapen om både sin egen kulminationspunkt samt fiendens kulminationspunkt. Detta är viktig för högsta chefen så att han/hon tar rätt beslut för att vinna striden.² Kulminationspunkt kan uppkomma när underhållet inte hinner med styrkan på grund utav att logistikkedjan blir för lång vilket leder till långa ledtider samt att underhållsenheterna blir sårbar för fientlig påverkan. ”Constant combat and overextension of lines of supplies, combined with lack of coordination and shortages of vital supplies such as fuel, water, and ammunition, considerably affect arrival at the point of culmination.”³ Långa underhållsvägar och kontinuerlig strid kan således leda till kulmination som kan utmatta ett fälttåg och dess anfallskraft.

Kvantitet är en kvalité i sig men inte alltid den som är den viktigaste, ett begrepp som utvecklats är asymmetrisk krig som definieras som ett krig som genomförs mellan länder som inte är jämnstarka⁴, t.ex. skillnad i numerär eller materiel. Betyder detta en definitiv förlust för den numerärt underlägsna eller kan även de gå vinnande ur krig? Ett exempel är Finland under det

¹Vego, Milan, *Joint operational warfare: theory and practice*, 1. ed., National Defence Collage, Stockholm, 2008, s. GL-9

² Vego, *Joint operational warfare: theory and practice*, s. VII - 73

³ Ibid., s. VII-87

⁴ Rydeberg, Göran & Alm, Hans (red.), *Introduktion till militärteori och militära operationer för officersprogrammet*, Interimsutgåva, Förvarshögskolan, Stockholm, 2008, s. 26

Finska vinterkriget som är numerärt underlägsna Ryssland⁵, trots detta så går de vinnande ur vissa strider.⁶

Under de tidigare århundradens fälttåg skulle krig inte kosta något för staten utan soldaterna och djuren som medverkade skulle leva på det som fanns vid deras gruppering, alltså bönderna och deras mark. Vid början av 1900-talet förändras fälttågen och även kravet på logistiken. Den tekniska framväxten som skedde ledde till nya vapensystem med snabbare och högre eldkraft; på stridsfältet byttes hästar och åsnor bort och ersattes av fordon. Förändringen på stridsfältet lede till ett ändrat behov av underhåll, istället för foder till djuren blev behovet drivmedel till fordon, de nya vapensystemen krävde mer ammunition samt krav på reservdelar till fordon tillkom.⁷

Moshe Kress är militärteoretiker inom ämnet militär logistik. Han tar upp i sitt verk *operational logistics: the art and science of sustaining military operations*⁸ behovet av logistik på alla nivåer av krigföring och militära operationer (fälttåg). Logistik är ett svårdefinierat begrepp att förklara med endast få ord, då det är ett komplext system med blandning av fysiska enheter, processer och regler. Detta system regleras av abstrakta koncept med fokus på att fysiskt understödja militära operationer (fälttåg). Genom historien har militära ledare inte förstått vikten av logistiken påverkan på stridsfältet och har genom detta fått betala med förlust.⁹

1.2 Forskningsfråga

- Hur kan Moshe Kress teori om operativ logistik förklara utfallen av fälttåg?

⁵ Järvinen, Y. A., *Finsk och rysk taktik under vinterkriget*, Stockholm, Akad., 1949, s. 8

⁶ Salmaggi, Cesare & Pallavisini, Alfredo, *Andra världskriget dag för dag på alla fronter*, TPB, Enskede, 2003, s. 32-37

⁷ Kress, Moshe, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, Second edition., 2016, s. 7

⁸ Kress, Moshe, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, Second edition., 2016

⁹ Ibid., s. 2

1.3 Forskningsöversikt

För att underbygga den problemformulering som presenterats genomförs en forskningsöversikt med fokus på att finna ifall det finns någon tidigare forskning av det problem som denna uppsats kommer att hantera. För att finna svar har olika databaser nyttjas och nyckelord för sökningen har varit; logistik, kulmination, fälttåg under andra världskriget. Den tidigare forskningen som kunnat identifieras är begränsad men inte obefintlig, det finns en del forskning som hanterar logistiken kopplat till manöverkrigföring, men begränsad mängd som endast fokuserar på logistiken.

Brigadgeneral Peter Dye har i sin artikel undersökt ifall det var brist i det logistiska underhållet som ledde till George S. Pattons' kulmination under sin frammarsch mot Tyskland och Berlin efter D-dagen. Han har genom textanalys och kvalitativa ansatser presenterat sin text hur de allierade hade en brist på den strategiska nivån då de inte integrerade logistiken utan förlitade sig på att den skulle lösas på plats i Normandie. Dye menar på att förbiseendet av att integrera logistiken i denna planering leder till de allierade måste stanna upp vid Meuse innan de kan fortsätta anfallet samt att detta ger tyskarna möjlighet att komma ifatt med sin planering av motanfallet som påbörjas i december 1944. Det måste förtydligas att Dye skriver att det inte är brist på materiel, ammunition eller drivmedel utan problemet ligger i att det inte fanns en utvecklad plan för hur underhållskedjan skulle se ut på plats och hur underhållet skulle flyttas från plats A till plats B. Han tar även upp i sin artikel flera av de icke förutspådda givna omständigheterna som presenterade sig under anfallet leder till ännu större svårigheter. Dyes skriver i sin slutsats att den tredje arméns stopp vid Meuse berodde till största del på brist av underhåll, trots att resurser fanns. Logistiken hade behövt vara interagerad i den strategiska planen och varit placerad närmre fronten för att underlätta underhållskedjan.¹⁰

Enligt artikeln som presenteras ovan behöver en förståelse för vikten av att integrera logistik i planeringen på den operativa nivån finnas därför måste en förståelse för krigföring inhämtas. För att förklara detta har militärteoretikern William S. Lind utvecklat verket *Maneuver Warfare Handbook*, vilket är en teori om manöverkrigföring utifrån den Amerikanska marinkåren som även kan nyttjas för reguljära markförband. Lind har en kvalitativ ansats i sitt verk och

¹⁰ P. Dye, 'To what extent were logistics shortages responsible for Patton's culmination on the Meuse in 1944?', *Air Force Journal of Logistics*, Gunter AFS Vol.23, Iss. 2, Summer 1999: s. 30-32.

genomför en teoriutvecklande studie som bygger på överste John Boyds OODA-loop¹¹ om att påverka motståndaren innanför deras beslutscykel, t.ex. att endast en styrka med decentraliserad ledning kan gå igenom beslutscykeln snabbt. Lind tar upp flertalet faktorer för manöverkrigföring, men i sitt kapitel om stridsteknik och organisation tar han även med underhållstjänsten. Han menar att ett sådant kapitel inte kan avslutas utan att underhållstjänsten tas upp och skriver att inom marinkåren har logistiken blivit överlastad på specialisterna. Lind menar på att underhållet inte blir en integrerad del av förbandet. Ifall underhållstjänsten skall vara effektiv måste den interageras i taktiken och operationerna.¹² Underhållet måste vara framåtriktat och ha en förmåga att förutse vilket behov förbanden kan tänkas att ha, istället för att vänta på beställningar från förbanden kan underhållsdelarna med sina uträkningar tillse att underhållet kan levereras snabbare till de stridande enheterna.¹³

Lind presenterar sin teori och bakgrund tydligt i hans verk, något som teoretikern Martin van Creveld inte har avseende tydlighet i struktur och teori. Martin van Crevelds verk *Supplying war Logistics from Wallenstein to Patton*¹⁴ liknar mer en historiebok än ett vetenskapligt verk, där flertalet operationer presenteras med fokus på det logistiska utfallet. Bristen är att van Creveld inte ger en tydlig teori eller bakgrund till hur han kommer att analysera utfallet av operationerna utan analyserar dem olika beroende på vad som presenteras. Hans verk har en bra poäng att logistiken inte alltid behandlas i forskningen av utfall i krig, men jag hade velat se ett tydligare analysverktyg för att den skall hjälpa mig till att förstå vikten av att forska inom området logistik i krig.

Utifrån de material som presenterats samt förståelsen för vad det innebär att inte integrera logistiken har Milan N. Vego skrivit i sitt verk *Joint Operations*¹⁵ om begreppet kulmination. Vego nyttjar både kvalitativa och kvantitativa ansatser i sitt verk och presenterar genom mestadels text samt diagram hans förståelse för begreppet kulmination. Vego inleder sitt kapitel med att presentera sin teoretiska grund som baseras på militärteoretikern Carl von Clausewitz (1780-1831) samt Ärkehertig Karl av Österrike (1771-1847). Vego presenterar deras

¹¹ Observe, orient, decide, act.

¹² Lind, William S., *Maneuver warfare handbook*, Westview, Boulder, 1985

¹³ Ibid., s. 34 -35

¹⁴ Van Creveld, Martin, *Supplying war: logistics from Wallenstein to Patton*, 2. ed., Cambridge University Press, Cambridge, 2004

¹⁵ Vego, Milan, *Joint operational warfare: theory and practice*, 1. ed., National Defence College, Stockholm, 2008

syn på begreppet kulmination för att därefter utifrån detta ger han läsaren en förklaring till vad kulmination är. Därefter skriver Vego om kulmination på de olika nivåerna, strategisk, operativ samt taktisk och han förklarar även att kulminationspunkt inte är den samma för en anfallande och en försvarande styrka. Han kommer sen in på hur den anfallande styrkan når sin kulminationspunkt då de ju längre in på fiendes territorium som de kommer desto längre kommer de ifrån sitt underhåll, vilket i sin tur leder till längre omlopp för underhållet samt att de blir mer sårbara för påverkan vilket kan vara en faktor till att en anfallande styrka når sin kulminationspunkt.¹⁶

Enligt tidigare nämnt nyttjar Vego både kvalitativa och kvantitativa ansatser i sitt verk *Joint Operations*. Hela verket bygger på gemensamma operationer samt operationskonst och sträcker sig över hela spektrat från strategisk till taktisk nivå och över alla arenor. Han har även ett kapitel i sitt verk som hanterar de begrepp som han nyttjat och definierar dem för att läsaren skall få samma förståelse för begreppen som han haft när han skrivit. Därför definierar Vego begreppet logistik som ”a science and art dealing with the planning of support and sustainment of one’s forces in both peacetime and war...”¹⁷ Han tar även upp och definierar under detta kapitel de olika nivåerna av logistik som även de sträcker sig över strategisk till taktisk nivå och de olika betydelser som dessa innebär.

Forskningslucka

Som presenteras i forskningsöversikten finns det forskning som hanterar vad logistik och hur viktig den är för att förbandet inte skall kulminera. Det som forskningsluckan presenterar är bristen på forskning på ifall det var logistiken som var bidragande till fälttågets utfall. Den är inte obefintlig men fokus ligger mer på manöverkrigföring och logistik snarare endast som en förutsättning för manöverkrigföring. Genom att endast fokusera på de logistiska åtgärderna och deras påverkan för utfallet i av fälttåg kan ny kunskap presenteras.

1.4 Syfte

Syftet med uppsatsen är att genom en teoriprovande jämförande fallstudier av fälttåg under andra världskriget med fokus på Moshe Kress teori om operativ logistik förklara skillnaden

¹⁶ Vego, *Joint operational warfare: theory and practice*, s. VII 74

¹⁷ Ibid., s. GL-9

till varför det blir olika utfall i fälttåg. Genom denna studie hoppas jag att kunna utveckla förståelsen för vikten av att integrera logistiken mer i den operativa planeringen av en operation.

1.5 Avgränsning

Avgränsningar har skett för att bidra till en genomförbar analys av fälttåg, de fall som valts har avgränsats till stora tyska fälttåg under andra världskriget. För val av dessa har även en avgränsning skett i form av förutsättningar för fälttågen, därför har två fälttåg valts som genomförs genom samma terräng med ungefär samma styrkeförhållanden men olika tider under kriget. Fallen kommer att avgränsas till att vara en generell bild av genomförandet och ingen större vikt kommer läggas vid olika strider eller det taktiska och stridstekniska genomförandet, om inte en förklaring av striden krävs för att förstå det logistiska utfallet.

Avgränsningar i teorin kommer att fokusera på den operativa logistiken utifrån Moshe Kress verk *operational logistics* för att få en mer generell bild av denna kommer endast fokus att ligga på den operativa nivån av logistiken. För att även här bidra till en genomförbar analys av fallen kommer inte alla principer för den operativa logistiken att nyttjas i analysverktyget utan endast de som går att mäta mot genomförandet. För ytterligare avgränsningar för att nå en genomförbar analys kommer endast i denna uppsatsen fokus ligga på drivmedel, ammunition och reservdelar och avgränsa sig från sjukvårdskedjan och livsmedel. Då uppsatsen är avgränsad i tid har ingen fokus lagts på någon av de andra understödsfunktionerna som t.ex. ledning då undersökningen riskerar att bli för stor. Således kommer dessa funktioner att avgränsas bort.

1.6 Disposition

Uppsatsen är uppdelad i kapitel. Kapitel två är teorikapitlet och kommer att vara en redogörelse för vald teoretiker och vilka principer teoretikern har. Detta kapitel kommer även att ta upp fördelar och nackdelar mot vald teori samt en förklaring för centrala begrepp i uppsatsen.

Kapitel tre är metodkapitlet och kommer innehålla en redogörelse för vald metod och forskningsdesign, materieldiskussion, källkritik samt så kommer detta kapitel att innehålla operationaliseringen av analysverktyget för uppsatsen. Operationaliseringen har valts att presenteras i metodkapitlet för att den skall vara nära anslutning till analyskapitlet för att underlätta för läsaren.

Kapitel fyra är analyskapitlet och kommer inledas med en redogörelse för fallen som kommer att analyseras för att därefter sätta teorin i kontext till fallen. Efter att fallen blivit analyserade utifrån valda indikatorer kommer en jämförelse och slutsats att ske för varje princip.

Kapitel fem kommer att presentera svaret på frågeställningen utifrån genomförd analys. Därefter kommer det ske en resultatsdiskussion med både kritik och framgångar med uppsatsen, samt att kapitlet kommer hantera relevans för yrkesutövningen samt vidare forskning inom ämnet.

Kapitel sex är det sista kapitlet och kommer att presentera källorna som nyttjas för uppsatsen.

2. Teori

Kapitlet kommer att inledas med en kort förklaring av vald teori och teoretiker för att därefter presentera teorin utan att egna värderingar läggs i presentationen. Efter att teorin presenterats kommer även centrala begrepp att delges och definieras.

2.1 Val av teoretiker

Slutsatserna som dras i forskningsöversikten visar på en brist i forskning om utfall i fälttåg med fokus endast på logistiken. Därför valdes för den här uppsatsen militärteoretikerna inom logistik, Moshe Kress. Han är professor vid Naval Post Graduate School, Monterey USA.¹⁸ Kress är mest känd för den kompetens som han besitter inom militärlogistik vilket inriktar sig på den operativa och taktiska nivån. Han presenterar i sitt verk den operativa logistiken med både kvalitativa ansatser samt kvantitativa, alltså en där han med text förklarar begrepp samt principer för att därefter genom diagram och uträkningar understryker sin teori om operativ logistik. Hans teori om operativ logistik kan bidra till en förståelse för hur logistiken påverkar utfallet i krig. Denna teori kommer efter operationaliseringen att hjälpa mig vid analysen.

2.2 Val av principer

Moshe Kress har en brett spektrum i sin bok med fokus på alla tre nivåer av krigföring och alla nivåer presenteras tydligt och ingående och Kress drar paralleller mellan civil logistik och militär logistik.

Strategisk logistik, på denna nivå tas beslut av cheferna med fokus på långsiktighet. Dessa beslut baseras på olika påverkansfaktorer så som normer, infrastruktur, utveckling mm. Den strategiska nivåns mål är att långsiktigt bygga upp och upprätthålla den militära infrastrukturen kopplat till de logistiska behoven så som fabriker, lager och transport möjligheter.¹⁹

Taktisk logistik, Kress skriver att den *taktiska logistikens* huvuduppgift är att underhålla de stridande enheterna med ammunition, drivmedel, materielunderhåll, livsmedel, sjukvård, krigsfångetjänst samt ingenjörsarbete i form av fältarbeten. Dessa behov är i direkt korrelation

¹⁸ Kress, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, s. IV

¹⁹ Ibid., s. 17-18

med händelser i striden och samverkan mellan underhållsdelarna och de stridande enheterna är viktig och kan leda till direkt påverkan på utfallet i striden. Den taktiska logistiken är både oförutsägbar, kaotisk och är beroende av händelserna i striden.²⁰

Operativ logistik, detta är nivån mellan den strategiska och taktiska. Den *operativa logistiken* skall tillse att målen på den strategiska nivån uppfylls samt ge verktygen till den taktiska nivån att kunna lösa en framtida operation.²¹ Kress definierar *operativ logistik* enligt

A collection of means, resources, organization, and processes that share the common goal of sustaining campaigns and large-scale military operations. This collection, which is derived from strategic logistics, is utilized as input for the tactical logistics. OpLog is designated to sustain battles that are distributed in time and space.²²

Enligt Kress har den *operativa logistikens* nivå tio principer varav tre stycken är konkreta/kognitiva och är synkronisering, framsyn/förtänksamhet samt improvisation. De andra sju är motsatsen till de första tre och är istället konkreta och mätbara. De är flexibilitet, tillgänglighet, kontinuitet, tempo, enkelhet, förmåga till överlevnad samt effektivitet. Dessa principer nyttjas när ett logistikkoncept tas fram.²³

Synkronisering

Inom logistik är tiden en central detalj även på den operativa nivån. På stridsfältet och den taktiska nivån är största delen händelsestyrt, något händer vilket leder till en åtgärd. Detta sker över tiden och på flera platser samtidigt. Självklart påverkans även logistiken av dessa händelser speciellt på den taktiska nivån, men logistiken är till största del tidsstyrd och tidsindelad i cyklar om 12h och 24h, vilket är takten som logistiken levereras i.²⁴

²⁰ Kress, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, s. 23

²¹ Ibid., s. 35-36

²² Ibid., s. 36

²³ Ibid., s. 54-59

²⁴ Ibid., s. 51-52

Problemet som kan uppstå om inte beslutsfattaren är medveten om skillnaden mellan de händelsestyrda stridsfältet och den tidsstyrda logistiken är att behoven på stridsfältet möter inte den logistiska planen. Här krävs en ansträngning och en *synkronisering*.²⁵

Förtänksamhet

Det som menas med denna *förtänksamhet* är att tidigt och kontinuerligt kunna se koppling mellan behov och resurser, samt kunskap om operationens nästa steg. Detta för att kunna ge det bästa logistiska stödet för en enhet. En logistiker måste ha en god förmåga för förtänksamhet och kunna förutse logistiska behov samt att de har en god samverkan med befälhavaren för operationen. Denna samverkan baseras på tre ingångsvärden:

- Underrättelse om motståndarens verksamhet och rörelse.
- Operationens planläggning och beräkning av stridstekniska möjligheter samt initiativ.
- Logistisk planläggning, värderingar och uppskattning av logistiska resurser.²⁶

Improvisation

En operation blir sällan som den var planerad från början både genom påverkan ifrån motståndaren och andra friktioner som inte är motståndarbaserade. Det är vid dessa händelser, när den både den operativa och den logistiska planen inte håller som behovet av *improvisation* är nödvändigt.²⁷

Ett robust och flexibelt logistikkoncept leder till bättre möjligheter för att effektivt kunna *improvisera*, samt att kunskapen om vilka resurser som finns att tillgå. Det måste påpekas att *improvisation* inte ersätter *förtänksamhet* utan skall vara ett komplement för att möta när det inte går enligt planen.²⁸

Flexibilitet

Flexibiliteten är generellt uttryckt genom förmågan att effektivt hantera förändringar i systemet. Ett system är *flexibelt* när det kan möta nya problem, behov samt ändringar i den operativa miljön utan att mål uppfyllanden påverkas.

²⁵ Kress, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, s. 52

²⁶ Ibid., s. 52

²⁷ Ibid., s. 53

²⁸ Ibid., s. 53

Flexibilitet delas upp i två delar en *teknisk flexibilitet* och en *strukturell och operativ flexibilitet*. Den *tekniska flexibiliteten* bygger på metoder och procedurer i det *operativa logistiska systemet*, den är mer generell och inte specifik för enskilda operationer. *Strukturell och operativ flexibilitet* är mer fokuserad på konceptet/designen i vilket logistiken utspelar sig i.²⁹

Tillgänglighet

Det finns en kopplingen mellan *tillgänglighet* och taktisk logistik. Denna egenskap indikerar logistikens självständighet vid slutpunkterna på ett logistiskt system (taktisk enhet). Om *tillgänglighet* är hög leder det till att de taktiska enheterna har ett längre tidsspann till de är självförsörjande. *Tillgänglighet* uppnås genom att tillräckligt med underhåll är fördelat till de taktiska enheterna innan operationen påbörjas och leder till att storleken (fordon mm.) på den taktiska enhetens underhållsdelar. Storleken på dessa underhållsdelar hamnar i direkt korrelation med hur länge en taktisk enhet kan vara självförsörjande innan de behöver tillförda resurser. Därför måste detta tas med i planen för operationen.³⁰

Kontinuitet

Denna egenskapen syns i stabiliteten av underhållsflödet mellan den bakre nivån och stridsfältet. Detta flöde kan upprätthållas så länge det inte blir påverkat t.ex. genom vägavbrott, påverkan på bakrenivåns lager eller brist på resurser. Det logistiska flödet bygger på *kontinuitet* och att det inte finns avbrott på kedjan vilket är nödvändigt för flödet. Dessa avbrott kan uppstå av olika saker det kan vara den egna planeringen eller dåliga rutiner samt en eventuell motståndspåverkan.³¹

Tempo

Den logistiska verksamheten är tidsdriven och *tempo* innebär den tiden det tar från att en enhet lägger en beställning tills det finns tillgängligt för dem. *Tempo* i underhållsflödet påverkas av två av de tidigare nämnda egenskaperna, *flexibilitet* samt *kontinuitet*. *Kontinuitet* är nödvändigt för att upprätthålla ett stadigt underhållsflöde och *flexibilitet* bestämmer till stor del dess takt. Begreppet *tempo* hantera även hur mycket och när en resurs levereras, om kedjan är

²⁹ Kress, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, s. 55-56

³⁰ Ibid., s. 55-56

³¹ Ibid., s. 56

för snabb och överdimensionerad kan detta leda till att enheterna inte kan omhänderta resurser och skapar istället kaosliknande förhållanden.³²

Enkelhet

Enkelhet är en önskvärd egenskap i underhållsflödet, det är alltid bättre att simplificera än komplicera saker speciellt i ett redan stort och komplicerat system som ett logistik system kan vara. De friktioner som finns på stridsfältet gör behovet av att underlätta planeringen viktig och kommer leda till att logistikkonceptet fungerar. Mindre understödsenheter kan leda till ett problem med försörjningen. Komplikationer kan även uppstå vid för stora understödsenheter och kan leda till problematiska ledningsförhållanden. Utkomsten av detta är att den taktiska chefen måste lägga fokus på underhållet istället för den taktiska uppgiften. Ju mindre enhet desto mindre understödsenheter kan verka rimligt men kan leda till konsekvenser kopplat till egenskapen *tillgänglighet*.³³

Förmåga till överlevnad

De flesta av de egenskaper som presenterats tidigare går att tillämpa på både ett militärt och ett civilt logistiskt system. Den militära verksamheten utspelar sig i en miljö där fientligt hot och påverkan är vardag, detta betyder att tillskillnad från ett civilt system måste det militära lägga stor vikt på planering av underhållsvägar och andra tillgångar. Såsom vi ser motståndarens underhållskedja som ett viktigt mål ser även de vårt likadant, därför måste det läggas resurser på att skydda underhållskedjan när de rör sig inom operationsområdet.³⁴

Effektivitet

Effektivitet på den taktiska nivån karakteriseras av ”här och nu”, den operativa logistiken är istället större och mer övergripande av hela den operationsplaneringen. Begreppen *effektivitet* och optimering måste tas i beaktande på den operativa nivån. Den logistiska *effektiviteten* på operativa nivå fokuserar på resurseffektivitet, vilket betyder att rätt resurser till rätt enhet med rätt medel. Det kan både handla om att tilldela resurser som att ta ifrån någon en resurs. Vid en sådan prioritering av resurser skall begrepp som nytta och *effektivitet* tas i beaktande, beslutet måste tas i den operativa kontexten och måste vara brett. För att kunna göra dessa be-

³² Kress, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, s. 56-57

³³ Ibid., s. 57-58

³⁴ Ibid., s. 58

dömningar behöver beslutstagaren ha kunskap om fysiska begränsningar av logistiska resurser, operativa behov och prioriteringar.³⁵

Den kausala mekanismen är att samtliga principer uppnås och ett logistikkoncept bildas, genom detta logistikkoncept kan de operativa målen för att fälttåg lättare nås. Genom att *kontinuitet* uppnås skapas en enkelhet genom de rutiner som skapats för förbandet. Genom att fokusera på *enkelhet* istället för att komplicera kommer det bli lättare för de stridande delarna att ta del av underhållet. Att uppnå *improvisation* och förstå hur krigets friktioner påverkar logistiken kommer också leda till att de stridande enheterna lättare kan ta del av underhållet. Således genom att dessa principer uppnås kommer logistiken lättare kunna distribueras till stridande enheterna och de operativa målen kan nås.

Ifall dessa principer inte uppfylls är risken att förbandet hamnar i en *logistisk kulmination*, Kress nyttjar två termer för att förklara hur *logistisk kulmination* kan nås. Dessa kallas för *Over-responsiveness* samt *under-responsiveness*. Det är vid dessa förhållanden som förbandet riskerar att nå *logistisk kulmination*. *Logistikens kulminationspunkt* definieras som den tid där luckan mellan tillgängliga resurser och behovet inte möter varandra. Utifrån dessa två termer *Over-Responsiveness* och *Under-Responsiveness*, *Over-Responsiveness* betyder att förbandet har mer underhåll än vad de klarar av att hantera. *Under-Responsiveness* är det tillfället där den *Logistiska kulminationen* uppkommer, den punkt där behovet är större än utbudet.³⁶ Se figur nedan.

³⁵ Kress, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, s. 58-59

³⁶ *Ibid.*, s. 72-73

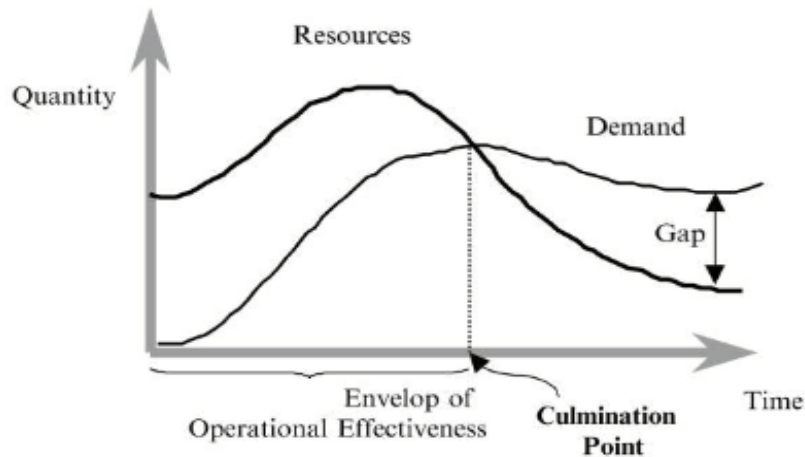

Fig. 4.3 The logistic gap

Fig 1 The logistic gap³⁷

2.2 Centrala begrepp

För att i analysen kunna fastställa vad utfallet för fälttåget blir behöver en definition av begreppen *seger* och *förlust* att göras. Dessa kommer i analysen att nyttjas som indikatorer för utfallen av de fall som väljs.

2.2.1 Seger

I denna uppsats kommer *seger* definieras utifrån militärteoretikern Milan N. Vego och betyder;

Det sammantagna resultatet av de egna styrkornas genomförande av en större operation som pågår under en längre tid och större operationsområde än den taktiska framgången som kan betyda att förbandet tagit ett visst terrängavsnitt. För att mäta den operativa framgången nyttjas indikatorerna;

- Motståndaren försatt ur stridbart skick.
- De operativa målen uppnåts.³⁸

³⁷ Kress, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, s. 74

³⁸ Vego, *Joint operational warfare: theory and practice*, s. GL-16

2.2.2 Förlust

Förlust i denna uppsats kommer att hanteras som motsatsen till *seger* och kommer därför mätas som;

- Motståndaren kan fortfarande ge motstånd.
- De operativa målen har inte uppnåtts.

2.3 Kritik mot teori

Moshe Kress verk är välarbetat och strukturerat, han ger en tydlig förklaring till hur han ser på logistiken på de olika nivåerna samt hans sammankoppling mellan den militär och den civila logistiken. Brister med Kress teori är att hans verk är utvecklat för nutida operationer och hans kompetens riktar sig mot irreguljär krigföring där operationer inte följer samma mönster som reguljär krigföring och stora fälttåg, samt att hans teori inte är tidsenliga med de fallen som jag valt att undersöka i denna uppsats. Trots detta är det inte skillnad i det logistiska konceptet som behövs både för fälttåg och mindre operationer skillnaden är hotet som dagens underhåll kan komma att möta på stridsfältet samt olika tidsspann för genomförandena.

3. Metod

I detta kapitel kommer vald metod och vilken forskningsdesign att presenteras. Därefter kommer det genomföras en diskussion av valda källor samt källkritik.

3.1 Forskningsdesign *teori prövande jämförande fallstudie*

Forskningsdesignen som denna uppsats bygger på är en *teori prövande jämförande fallstudie*, denna studie lämpar sig för denna uppsats då jag vill undersöka hur en viss teori kan påverka utfallet av ett fälttåg. Fallstudie nyttjas i syfte att få en mer djupgående analys och förståelse för ett eller flera fall och genom denna fokus beskriva det mer generella av en specifik händelse.³⁹ Fallen för denna uppsats kommer baseras på en *olika utfallsdesign* för att vara mer säker på slutsatsen av frågeställningen, *olika utfallsdesign* innebär att två positiva utfall inte kommer att nyttjas utan ett av fallen kommer ha ett positivt utfall och det andra kommer att vara ett negativt utfall.⁴⁰ Fördelen med att nyttja två fall istället för ett är sannolikheten för att det blir en bättre och mer relevant undersökning. Detta då analytiska slutsatser som dras från två fall blir mer hållbara.⁴¹ Nackdelen med denna typ av fallstudie är att den inte kommer att presentera alla faktorer för utfallet av operationerna, då endast en teori kommer att nyttjas kan denna studie endast ge svar för enskilda faktorer.⁴²

För att öka förståelsen för att integrerar logistiken i den operativa planeringen och det taktiska utförandet kan en fallstudie av två liknande fall med olika utfall bidra till en ökad förståelse och utvecklad teori. Fördelarna med fallstudier är den möjlighet det innebär vid val av metod då en fallstudie tillåter nyttjandet av flertalet metoder, källor och data. Fallen i denna uppsats måste väljas utifrån problemet och måste därför vara relevant för problemet, de valda fallen är invasionen av Frankrike 1940 (Fall Gelb) och Ardenneroffensiven 1944 (Operation ”Wacht am Rhein”) för att ge en generell förståelse för betydelsen av logistiken för en operation.

³⁹George, Alexander L. & Bennett, Andrew, *Case studies and theory development in the social sciences*, MIT, Cambridge, Mass., 2005, s. 5

⁴⁰Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann E. & Wängnerud, Lena, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Femte upplagan, Wolters Kluwer, Stockholm, 2017, s. 117

⁴¹Yin, Robert K., *Fallstudier: design och genomförande*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2007, s. 76

⁴²Ibid., s. 192

Källorna för denna uppsats består till större del av böcker och artiklar, för att kunna analysera dessa och inhämta lämplig fakta ifrån dessa källor kommer en *kvalitativ textanalys* att nyttjas. Den *kvalitativa textanalysen* lämpar sig för denna typen av undersökning då en analys på djupet måste genomföras, samt att inga primära källor finns att intervjua då fallet inte ligger i tiden. Forskningsfrågan bygger på att en förklaring söks, därför har den kvantitativa studien valts bort då fokus för en sån analys inte skulle underbygga och förklara forskningsfrågan.⁴³ Brister och svårigheter med att nyttja kvalitativ textanalys är att det inlästa materialet blir tolkat fel av läsaren och inte det samma som författaren av texten ämnat att uttrycka. Den andra bristen är att författaren redan vinklat texten att passa sin preferensram och utelämnat viss information.⁴⁴

3.2 Materialdiskussion

Den empiri som kommer att nyttjas för denna uppsats är främst sekundärkällor. Då sekundärkällor i form av historiska facklitteratur och inte order och rapporter kommer att nyttjas för uppsatsen har det funnit svårigheter för inhämtning av empiri som hanterar logistiken under fallen, detta då historiker sällan skriver om de rutiner som lett till framgång under fälttåget utan de vill snarare fokusera på de spektakulära händelserna som t.ex. taktiska genomföranden. De primärkällor som finns för de valda fälttågen är i form av krigsdagböcker och andra rapporter från kriget är både svårt att få tag på samt att det finns en språkbarriär. Nyttjandet av samtida informationsfilmer som primärkällor är inte att föredra då dessa riskerar att inte möta tendenskriteriet, då de kan ha nyttjas som propaganda för att främja antingen t.ex. USA eller Tyskland. Med anledning av dessa brister och risker kommer sekundärkällor i form av efterkrigstida berättelser eller forskning nyttjats för denna uppsats. De sekundärkällor som främst kommer nyttjas för den empiriska materialet är Antony Beevors verk *Ardenne 1944: Hitlers last offensive*⁴⁵ samt Karl-Heinz Friesers verk *The Blitzkrieg legend: the 1940 campaign in the West*.⁴⁶ Skillnaden mellan dessa verk är att Freiser har ett kapitel som hanterar de logistiska förutsättningarna för fälttåget 1940, medan Beevor inte har den inriktningen så har han

⁴³ Ekengren, Ann-Marie & Hinnfors, Jonas, *Uppsatsshandbok: [hur du lyckas med din uppsats]*, 2., [rev.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2012, s. 68-69

⁴⁴ Esaiasson, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, s. 211

⁴⁵ Beevor, Antony, *Ardenne 1944: Hitlers sista offensiv*, Historiska media, Lund, 2015

⁴⁶ Freiser, Karl-Heinz & Greenwood, John T., *The Blitzkrieg legend: the 1940 campaign in the West*, Naval Institute, Annapolis, Md, 2005

istället en bra förklaring för hela fälttåget och utifrån hans text kommer antaganden behöva göras. Då antaganden måste göras kan risken för validiteten i uppsatsen komma att påverkas vilket kommer att tas i beaktande vid analysen.

Källkritik

Att finna helt oberoende källor är omöjligt då det alltid kommer vara författarens syn på händelsen eller vid översättning av verk kommer de vara översättarens förståelse för texten eller begreppen. Därför ställs det krav på mig i denna uppsats att förstå de olika kriterierna för källkritik samt att jag har dessa i beaktande vid inhämtning av empiri.

Ett krav som måste ställas på källorna som tas upp i uppsatsen är att de uppfyller kriteriet äkthet. Är dessa källor (böcker eller rapporter) den äkta varan eller är detta en kopia vilket måste tas hänsyn till ifall nyttjandet av historiska källor i form av primärkällor. Då min uppsats nyttjar sekundärkällor behöver kontroll av böckerna som nyttjas att göras.⁴⁷ De sekundärkällor som valts är de som presenteras ovan under materialdiskussionen.

Kriteriet om oberoende liknar kraven som ställs på äkthet, men istället för att fokusera på formen som dokumentet eller boken presenteras i så är det oberoende kriteriet fokuserat på det faktiska innehållet. För att kontrollera ifall källorna är oberoende kommer inläsning av flertalet källor att göras och på så sätt komma fram till ifall de presenterar liknande syn på händelsen. Då jag nyttjar sekundärkällor kommer inte detta kriteriet att kunna uppfyllas helt men till vis del.⁴⁸

Samtidigheten kommer inte att uppnås för källorna då fallen är nästa 80 år gamla, sekundärkällorna som nyttjas har använt dagböcker och rapporter från tiden då kriget var igång men att de är exakt samtida är svårt att fastställa då en anteckning i en dagbok kan skrivas dagar efter händelsen.

För att undvika att uppsatsen skall genomsyras av tendensiösa källor har biografier från samtida författare så som t.ex. officerare valts bort detta då en biografi kan vara en självupprättelse av sin egna förmåga och inte presenterar händelser enligt fakta.

⁴⁷ Esaiasson, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, s. 291

⁴⁸ *Ibid.*, s. 292-293

Val av fall

Fallen kommer väljas utifrån en *olika utfallsdesign* med fokus på likheter i fallen, således kommer fallen väljas efter likheter i genomförande där skillnaden baseras på den beroende variabeln för uppsatsen *seger* eller *förlust*. För att hitta dessa har en analys av olika operationer och fälttåg under andra världskriget genomförts och kommit fram till två fall, dessa fall har likheter i terräng och styrkeförhållande men det första fallet leder till vinst och det andra leder till slut till förlust. Fallen som valts är invasionen av Frankrike 1940 genom Ardennerna samt Ardenneroffensiven 1944. Fallen har likheter i terräng samt att för båda genomförandena så fanns det en misstro för att Tyskland skulle nyttja den terrängen, 1940 trodde Frankrike att terrängen var ogenomtränglig för pansarförband⁴⁹, 1944 tror västmakterna att Tyskland inte kommer ta en offensiv inriktning utan att kommer vara mer defensiva.⁵⁰ Detta leder till nästa likhet som är att Ardenneravsnittet både 1940⁵¹ och 1944⁵² är sämre försvarat och möjliggör framgångsrika anfall. Likheter mellan styrkeförhållanden är invasionen av Frankrike hade de fransk-brittiska trupperna ett numerärt övertag på de tyska trupperna med 1,3 gånger fler soldater samt både fler och bättre stridsvagnar⁵³ och under Ardenneroffensiven 1944 var styrkeförhållandena snarlika. De allierade hade 8 kårer med 32 divisioner, medan Tyskland hade 10 kårer med 27 divisioner,⁵⁴ vilket innebär att de Allierade hade ett numerärt övertag 1,2 gånger fler divisioner.

3.3 Operationalisering

Denna del av uppsatsen kommer bryta ner och specificera teorin så den blir tydlig vid analys av de fall som valts. För att kunna gå vidare med undersökningen måste en operationalisering av teorin att göras för att skapa en förutsättning för fortsatt analys av fallen.

⁴⁹ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s. 139

⁵⁰ Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s. 102

⁵¹ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s. 139

⁵² Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s. 102

⁵³ Zetterling, Niklas, *Blixtkrig!: 1939-1941*, Prisma, Stockholm, 2008, s. 7

⁵⁴ Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s. 481 - 497

3.3.1 Variabler för analysverktyg

För detta analysverktyg har fyra variabler valts, dessa är:

- *Enkelhet*
- *Tillgänglighet*
- *Tempo*
- *Kontinuitet*

För att välja dessa fyra principer har en deduktiv metod nyttjats där en generell teori operationaliserats till ett analysverktyg som kommer att nyttjas för uppsatsen. Den deduktiva metoden innebär att slutsatser ur den generella för att anpassas till det konkreta, i denna uppsats betyder det att det generella är teorin och det konkreta är empirin.⁵⁵ Analysverktyget nyttjas för att sortera empiriska data för att på ett systematiskt sätt belysa skillnader och likheter.

Alla av de principerna som presenteras i teorikapitlet kan nyttjas som en variabel i ett analysverktyg. Då de principer som är kognitiva är svåra att mäta (*synkronisering, förtänksamhet och improvisation*) har dessa valts bort. Istället har de principer som är konkreta och mätbara valts att nyttjas som variabler för analysen. Fokus för valet av dessa fyra principer har varit att de skall vara mätbara på den taktiska nivån, alltså vilka verktyg på den operativa nivån kan mätas på den taktiska nivån. Därför har *enkelhet, tillgänglighet, tempo* och *kontinuitet* valts. Samtliga principer kommer att mätas kvalitativt och att det genomförs och ingen fokus på hur många gånger det genomförs.

Enkelhet

Denna princip har valts då den är en önskvärd egenskap för underhållsflödet. Fokus på att förenkliga snarare än komplicera är viktigt på stridsfältet, då det redan är tungt påverkat av stridens friktioner behöver logistiken vara så *enkel* som möjligt. För att ett system skall uppnå *enkelhet* ställer det krav på att understödsenheterna är dimensionerade efter den enhet de skall understödja, är de för stora eller underdimensionerade kan även konsekvenser uppkomma med principen *tillgänglighet*.

⁵⁵ Johannessen, Asbjørn & Tufte, Per Arne, *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2003, s. 258

Enkelhet kommer i analysen att indikeras av vilka åtgärder som gjorts för det taktiska genomförandet, *enkelhet* kommer indikeras av:

- Depåer för underhåll upprättat

Tillgänglighet

Tillgänglighet är en princip som går i direkt korrelation med den taktiska logistikens nivå. Då den bygger självständigheten ute på de taktiska enheternas underhållsdelar. Det är några utav skälen till att denna princip valts som variabel för denna uppsats då empirin kommer att vara fokuserad på den taktiska nivån. *Tillgänglighet* lättare förklarar skulle kunna vara ”rätt tid, rätt plats, rätt utrustning”. Det kan finnas en skillnad för olika stridskrafters självständighet samt hur distribution sker, t.ex skillnad mellan ett bandgående förband och ett spaningsförband det ena är i behov av tung underhållighet med fokus på drivmedel, reservdelar och ammunition och de andra behöver en lättare underhållighet med fokus på ammunition och livsmedel.

Tillgänglighet kommer för denna uppsatsen att mätas genom en huvudindikator vilket är självständighet, självständighet kommer indikeras av:

- Förbandens förmåga till självständigt underhåll.

Kontinuitet

Denna princip har valts som variabel för att hela det logistiska flödet bygger på en *kontinuitet* och att det inte finns några avbrott på underhållskedjan. Avbrott kan vara både fysiska avbrott t.ex. vägabrott eller så kan det vara långsamma och förvirrade ledningsförhållanden där det i stabsmiljön kan ske missförstånd eller obeslutsamhet.

Kress förklarar att brister i *kontinuiteten* härstammar mestadels ifrån en dålig planering samt att det inte finns satta rutiner för tillvägagångssätt.⁵⁶ Denna princip kommer att delas upp i två indikatorer, den ena kommer vara *planering* och den andra kommer vara *rutiner*. *Planeringen* indikeras av:

- logistiken integreras i beslutsfattningen.

Rutiner är som Kress skriver en viktig del för att *kontinuiteten* skall kunna upprätthållas för denna variabel kommer *rutin* att indikeras av:

⁵⁶ Kress, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, s. 56

- rutiner för att underlätta underhållskedjan.

Tempo

Tempo har valts som indikator då det på den taktiska nivån är en viktig del, tempo menas den tiden det tar ifrån att förnödenheter beställs tills den når sitt distributions ställe eller förbrukare.⁵⁷ Det andra skälet till att tempo valts som indikator är hur kontinuitet och tempo går hand i hand, kontinuitet behövs för att upprätthålla *tempo*.

Tempo kommer att indikeras av takten för underhållskedjan:

- Tiden från uppkommit behov till leverans

3.3.2 Analysredskap

Här kommer en tabell av de identifierade variabler som sedan brutits ner till analysbara indikatorer att presenteras. Denna tabell är till för att underlätta analysen av fallen.

Variabler	Indikatorer	Genomfördes?
<i>Tempo</i>		
	- Tiden från uppkommit behov till leverans	
<i>Tillgänglighet</i>		
	- Förbandens förmåga till självständigt underhåll.	
<i>Kontinuitet</i>		
	- Logistiken integreras i beslutsfattningen	
	- Rutiner för att underlätta underhållskedjan	
<i>Enkelhet</i>		
	- Depåer för underhåll upprättat	

⁵⁷ Kress, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, s. 56-57

--	--	--

Tabell 1 Analysredskap

Indikatorer

Detta analysredskap är till för att hjälpa mig att finna svar för underökningen. Indikatorerna kommer att klassificeras som **”Ja/Nej/ingen evidens”** i rutan genomfördes.

”Ja” innebär i analysen att det medvetet eller omedvetet genomfört den indikator som tagits fram för analysverktyget.

”Nej” innebär att de medvetet valt bort att genomföra en av indikatorerna.

”Ingen evidens” innebär för analysen att det ej framkommit i det empiriska materialet för analysen något som överensstämmer med framtagna indikatorer.

Variabelvärden

För att tydliggöra ifall en variabel uppfylls till fullo eller bara delvis kommer även variablerna att klassas efter **”i hög grad”** **”i låg grad”**. Den först nämnda kommer att nyttjas när parterna uppfyllt mer än en av indikatorerna för en variabel, därför blir svaret **”i hög grad”**, är det åt andra håller kommer klassen **”i låg grad”** att nyttjas. Ifall en indikator fått svaret **”Nej”** eller **”ingen evidens”** kommer det klassas som **”genomfördes ej”** eller **”ingen evidens”**.

3.3.3 kritik mot operationalisering

Valet av variabler för operationaliseringen har gjorts genom en anpassning mot de empiriska materialet, samtidigt har ingen värdering i vilken som är mer eller mindre värd lagts vid valet av variablerna. Det kan vara både positivt och negativt med detta urval, positivt kan vara att en variabel inte på förhand kan förklara utfallet, negativt kan vara en tredje orsak som inte tas upp i denna uppsats kan ha mycket stor förklaringskraft och resultat således blir missvisande.

4. Analys

Detta kapitel kommer att inledas med händelse presentation av de båda fallen, därefter kommer teorin sammankopplas med fallen för att därefter jämföras och leda till en slutsats.

4.1 Presentation av fallen

1940

Den 10 maj 05:30 påbörjar Tyskland sin invasion utav Frankrike, anfallet sker genom Ardennerna. Redan innan anfallet påbörjats hade tyskarna skickat in spaningsgrupper med uppgift att besätta viktiga vägkorsningar och sabotera telefonledningar. Det var ingen som trodde att tyskarna skulle anfalla genom Ardennerna. Vid början av anfallet trodde inte den franska staben på underrättelserna om ett tyskt anfall genom Ardennerna. Detta berodde på att fransmännen såg Ardennerna som ett försvar i sig med smala vägar och svårframkomlig terräng vilket inte gjorde tron på underrättelserna bättre.⁵⁸ På tre dagar hade tyskarna tagit sig till floden Meuse och på lite drygt en månad hade både Frankrike och Belgien kapitulerat. Den 22 juni 1940 skriver fransmännen på vapenstilleståndet med Tyskland.⁵⁹

De operativa målen för fälttåget var att nedkämpa så stor del av den franska armén och dess allierade, ta så mycket terräng som möjligt i Holland, Belgien och norra Frankrike för att nyttjas som bas för striden i luften och på havet mot Storbritannien.⁶⁰ Utifrån den beroende variabeln som tagits fram för uppsatsen så når Tyskland för detta fälttåg *Segev* då de operativa målen för fälttåget nås. Att motståndaren försätts ur stridbart skick är svårt att mäta men de facto att Frankrike kapitulerar och skriver på vapenstillestånd gör att antagandet blir att de försätts ur stridbart skick då de lägger ner sina vapen.

⁵⁸ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s.140 - 142

⁵⁹ Salmaggi, Cesare & Pallavisini, Alfredo, *Andra världskriget dag för dag på alla fronter*, TPB, Enskede, 2003, s. 49-65

⁶⁰ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s. 61

1944

05:30 den 16 december 1944 påbörjar Tyskland sin mot offensiv mot den tunt försvarade linjen vid Ardennerna. Precis som vid offensiven 1940 hade sabotageförband skickat in över gränsen. Dessa utklädda till amerikanska soldater och officerare, vars syfte var att sabotera och förvirra de allierade styrkorna. De allierade var inte beredda på att anfallet skulle komma ifrån Ardennerna och överraskningsmomentet ledde till förvirring bland de allierade styrkorna och tyskarnas snabba frammarsch under de inledande striderna. Tyskarnas slagkraft håller i sig under en dryg vecka men den 25 december börjar den att ebba ut och tyskarnas stridsvärde sjunker den 26 december förlorar de Bastogne. 20 januari 1945 står tyskarna åter i sin utgångsgruppering för anfallet efter att under 34 dagar stridigt och tryckts tillbaka av de allierade. Under dessa 34 dagarna förlorar tyskarna ca 100 000 man som stupat, sårats eller blivit krigsfångar, 800 stridsvagnar, ca 1000 flygplan.⁶¹

De operativa målet för offensiven återta terräng samt nå slutmålet som var Antwerpen för att hindra de allierade att få tillgång till underhåll via vattnet.⁶² För denna offensiven når inte Tyskland upp till *seger* då de inte når de operativa målen eller försätter motståndaren ur stridbart skick således antas det att Tyskland når *förlust*.

4.2 Analys av fallen

4.2.1 Kontinuitet

Västhälståget 1940

Kontinuitet		
	- logistiken integreras i beslutsfattning	Ja
	- rutiner för att underlätta underhållskedjan	Ja

⁶¹ Salmaggi, *Andra världskriget dag för dag på alla fronter*, s. 639-642

⁶² Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s. 37

Ardenneroffensiven 1944

<i>Kontinuitet</i>		
	- Logistiken integreras i beslutsfattning	Ja
	- rutiner för att underlätta underhållskedjan	Ingen evidens

Tabell 2 Kontinuitet

Inför båda fälttågen så finns viljan att integrera logistiken i beslutsfattningen från de taktiska officerarna. Skillnaden mellan de båda fälttågen ligger på den operativa och strategiska nivån där under invasionen av Frankrike 1940 den planerande staben tillsåg att materiel och drivmedel fanns för att de inte fick misslyckas på grund utav en underhållsbrist. Under offensiven 1944 kan det antas att den planerande staben inte nyttjade den erfarenhet som fanns från 1940 om hur logistiken bör integreras istället sattes den åt sidan för ett snabbt genomförande. Trots att det fanns tidigare erfarenheter om hur mycket drivmedel som kunde tänkas behövas för operationen från invasionen 1940 så misslyckas de att leverera samma underhållssäkerhet för anfallet 1944.

För variabeln ”logistiken integreras i beslutsfattningen” :

Stabschefen under invasionen av Frankrike 1940 var Kurt Zeitzler, han var medveten om vilka friktioner som skulle kunna uppstå ifall inte logistiken var integrerad i planeringen av invasionen.⁶³ Zeitzler var väl medveten om att logistiken måste integreras på den operativa nivån för att hjälpa den taktiska nivån i dess genomförande av operationen. Officerarna som deltog vid Ardenneroffensiven 1944 var precis som Zeitzler medvetna om vikten av underhållet för offensiven. Officerarna visste att behovet av drivmedel och ammunition skulle komma att bli stort då det likadant som 1940 hade dryga 500 km att transporteras utan medräkningen av oförutsedd omläggning av marschväg, eller anfall. En annan faktorn till att de var extra noga med ett efterfråga underhåll var den brist som fanns i Tyskland och viss oro att det inte fanns tillräckligt med drivmedel för offensiven fanns bland officerarna.⁶⁴

⁶³ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s. 107

⁶⁴ Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s. 105-106

För variabeln ”rutiner för att underlätta underhållskedjan”:

För att underlätta underhållskedjan vid anfallet 1940 gjordes flertalet åtgärder för att inte hamna i en underhållsbrist, då den beräknade marschvägen var drygt 500 km behövdes det finnas tydliga rutiner samt ett framskjutet underhåll. Ifall inte detta hade tagits i beräkningar hade risken för en lång utdragen och komplicerad underhållskedja kunnat påverka det logistiska genomförandet. Genom att planera och förbereda marschvägen till Belgien med underhållsdepåer för drivmedel, reservdelar och andra förnödenheter kunde detta undvikas. Då logistiken blivit integrerad i beslutsfattning och planering fanns flera rutiner för att underlätta underhållskedjan, som det ovan nämnda med underhållsdepåer fanns det även riktlinjer som att inga fordon fick passera gränsen till Belgien utan att ha genomfört uppfyllnad av drivmedel. De framskjutna underhållsdelarna var redan planerade att avancera med anfallet, då deras utgångsgruppering var i Luxemburg.⁶⁵ ”The decisive aspect, above all, was that he [Zeitler] was thinking in operational terms also in the field of logistics.”, ”Logistical independence had to go hand-in-hand with the Panzer Group’s operational independence.”⁶⁶ För genomförandet 1944 finner jag inte i det empiriska underlaget någon evidens under denna offensiv att det genomförts i någon utsträckning som liknar det som genomfördes 1940. Det betyder dock inte att de inte funnit något för att underlätta. Det kan dock snarare utläsas händelser som kan tala emot att detta genomfördes, enligt en av officerarna på ett av pansarförbanden fick han inget understöd i form av drivmedel ifall han inte rapporterade status på drivmedlet. Detta var svårt att lösa då många utav sambandsvägarna var förstörda från artillerield och bombanfall från flyg.⁶⁷ Detta kan tyda på att det från den operativa staben inte upprättat rutiner för att underhållskedjan skulle förenklas. Den tydliga planeringen och rutinerna som fanns för förbanden 1940 finner jag inte för genomförandet 1944. Ett exempel ”Keitel hade ackumulerat 17,4 miljoner liter bränsle, men Jodl tillstod senare att denne ville undanhålla lite ’av princip, eftersom cheferna annars skulle ha blivit alltför slösaktiga’.”⁶⁸ Detta kan tyda på att det inte levererades överhuvudtaget. Under invasionen 1940 återfinns rutiner för att underlätta, men 1944 finns det inget som indikerar att detta genomfördes, varken före eller under anfallet.

⁶⁵ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s. 108

⁶⁶ *Ibid.*, s. 107

⁶⁷ Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s. 255

⁶⁸ *Ibid.*, s. 106

Med detta till grund kan det konstateras att Tyskland 1944 når upp till principen *kontinuitet* ”**I låg grad**” då det endast når upp till viss del av de indikatorer som valts till analysen. Medan de 1940 når upp ”**i hög grad**” då det fanns både rutiner för underhållet samt att logistiken tidigt tagit med i beslutsfattningen. Även om brister uppstod fanns det en tydlig plan på lösandet vilket ledde till att de lyckas ha fart genom anfallet och brister i logistiken är inte det som leder till att de måste stanna. En rapport efter invasionen från Panzergruppe Kleist: ”Between 10 May and the capture of Calais, there was not a single supply crisis that could not be resolved with the resources of the Group von Kleist, without in any way interfering with commands functions.”⁶⁹

4.2.2 Tillgänglighet

Västhältsåget 1940

Tillgänglighet		
	- Förbandens förmåga till självständigt underhåll.	Ja

Ardenneroffensiven 1944

Tillgänglighet		
	- Förbandens förmåga till självständigt underhåll.	Nej

Tabell 3 Tillgänglighet

Det fanns en tydlig skillnad mellan de båda offensiverna i hur det självständiga underhållet planerades och löstes. För invasionen av Frankrike 1940 var det självständiga underhållet en av de viktigaste delarna för det operativa genomförandet och var väl planerat för att inga

⁶⁹ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s. 107

stopp skulle vara ett resultat av en underhållsbrist. Under offensiven 1944 var fokus snarare att få igång anfallet utan att någon vikt läggs på planering av underhållet, det stridstekniska överraskning var viktigare än att kunna få längd i anfallet genom logistiskt underhåll.

För indikatorn ”Förbandets förmåga till självständigt underhåll” :

Inför invasionen av Frankrike hade stabschefen Kurt Zitzler beslutat att underhållet för fordonsdelarna måste vara självgående, inga stopp skulle vara ett utfall av brist på underhåll. Hans plan var att ”Logistical independence had to go hand-in-hand with the Panzer Group’s operational independence.”⁷⁰ För att nå denna självständighet skulle fordonsdelarna bära med sig underhåll, så mycket som fordonen hade förmåga till. Zeitzler kallade det för ”*rucksack Prinzip*” varje enhet och fordon skulle vara självförsörjande för att inte anfallet skulle stannas upp av brister i underhållet.⁷¹ De åtgärder som gjordes för ”*rucksack Prinzip*” var att:

- Fordonen var fyllda till max med ammunition, dygnsransoner samt mestadels drivmedel. För det organiska livsmedlet nyttjades lastbilar med last kapacitet att lyfta 48 ton.
- Upprätta underhållsdepåer där fordonsbesättningarna kunde genomföra uppfyllnad under marsch.

Den självständighet som Tyskland hade 1940 upprepas inte inför Ardenneroffensiven 1944, delvis var det brist på drivmedel, vilket var känt bland officerarna. De frågade ständigt innan anfallet om underhållet och ifall de skulle få tillräckligt med underhåll för att klara av att göra en offensiv på dryga 500 km, men istället fick de endast en leverans av drivmedel som kunde ta dem 150 km. Således saknades det drivmedel för 350 km, och detta utan att räkna med den ökade förbrukning som anfall i regel kräver. Trots frågor om att få tillgång till ytterligare underhåll förklarades att allt redan levererats. Officerarna delgavs att de hade levererats drivmedel för 500 km och underlag i form av rapporter visades för att påvisa att så var fallet, trots att det var tydligt att de inte skett.⁷² 1940 låg det stort fokus på att förbanden skulle bära med sig underhåll det som Zeitzler kallade ”*ruckzack prinzip*” men under 1944 års genomförande är det enda självständiga underhåll som går att utläsa ur det empiriska materialet det underhåll som erövrades under anfallet. Innan anfallet hade påbörjats visste officerarna vid de olika för-

⁷⁰ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s. 107

⁷¹ *Ibid.*, s. 107

⁷² Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s. 105-106

banden att allt drivmedel inte levererats och att spjutspetsarna för anfallet skulle nyttja sig av beslagtagna förnödenheter samt hoppades de på att kunna nyttja amerikanska bränsleupplag.⁷³ De konfiskerade djur från bönder i området samt att de även tog mat ur husen. Det kan även antas att de lyckats nyttja drivmedel och reservdelar från utslagna vagnar, då de annars inte kan förklara hur långt de lyckas att ta sig utan att få tillgång till underhåll. För denna princip kan det antas att Tyskland 1944 ”**ej genomfördes**”, medan för invasionen 1940 når upp till ”**i hög grad**”.

4.2.3 Enkelhet

Västfälttåget 1940

Enkelhet	
	- depåer för underhåll upprättat
	Ja

Ardenneroffensiven 1944

Enkelhet	
	- Depåer för underhåll upprättat
	Nej

Tabell 4 Enkelhet

Efter analys av båda empiriska materialen finns det tydliga skillnader för hur genomförandena var planerade utifrån ett logistiskt synsätt. För invasionen av Frankrike låg mycket av fokusen inför anfallet på att underlätta underhållskedjan i största möjliga mån för att inte kulminera för att inte logistiken hinner med. Innan invasionen påbörjades hade Zeitzler genomfört åtgärder på den operativa nivån för att underlätta för det taktiska genomförandet och anfallet genom

⁷³ Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s.163

sina åtgärder i form av depåer. Under Ardenneroffensiven 1944 lades inte samma fokus som gjorts under invasionen 1940, utan fokus lades på att genomföra ett snabbt anfall för att istället uppnå ett överraskningsmoment. Detta var dock de enda som kunde uppnås utan de logistiska förberedelserna som behövs för ett anfall som var tänkt att sträcka sig 500 km.

För indikatorn ”depåer för underhåll upprättat”:

Som tidigare presenterats i analysen för de andra principerna ville Zeitzler 1940 förenkla och bädga för anfallet som skulle genomföras genom Ardennerna. Genom att förbereda med depåer för drivmedel samt även andra förnödenheter för förbanden att luta sig på i de inledande dagarna av invasionen. Dessa depåer var t.ex. försedda med drivmedel i dunkar, för att underlätta för stridsvagnsbesättningen. De tog dunkar vid depån, fortsatte att rulla framåt, fyllde på under marsch och kastade dunkarna vid sidan av vägen för efterföljet att plocka med sig.⁷⁴

Depåerna var planerade för upprätthålla rörelse och för att tillse att inga förband passerade vissa linjer som Zeitzler hade beslutat utan att ha 100% underhålls uppfyllnad.⁷⁵ ”In addition, numerus trucks carrying gas cans were inserted into the spearhead of the march movement group. At suitable points, gas cans were simply handed to the crews as their vehicles slowly drove past.”⁷⁶ Att upprätta liknande depåer 1944 som hade gjorts 1940 ingick inte i Hitlers plan för anfallet. Det kan bero på bristen på drivmedel samt oförståelsen i den planerande staben för hur en väl smörjd underhållskedja kan underlätta ett genomförande. Det finns inga indikatorer i det empiriska underlaget för 1944 att det hade upprättat något förutom det som fanns vid utgångsläget för anfallet. I utgångsläget för anfallet fanns det drivmedel för anfallet men inte den mängd som behövdes för att ta sig till målet för anfallet som var Antwerpen, det levererades endast drivmedel för 150 km när det behövdes drivmedel för 500km.⁷⁷

För denna princip kan det konstateras att Tyskland 1940 nått upp **”i hög grad”** då de tydligt har upprättat underhållsdepåer. Medan för genomförandet 1944 når de inte upp utan det antas att **”ej genomfördes”**.

⁷⁴ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s. 108

⁷⁵ Ibid., s. 107-108

⁷⁶ Ibid., s. 108

⁷⁷ Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s. 105-106

4.2.4 *Tempo*

Västfältståget 1940

<i>Tempo</i>		
	- Tiden från uppkommit behov till leverans	Ingen evidens

Ardenneroffensiven 1944

<i>Tempo</i>		
	- Tiden från uppkommit behov till leverans	Ingen evidens

Tabell 5 *Tempo*

Skillnader mellan invasionen av Frankrike 1940 och Ardenneroffensiven 1944 för hur principen *tempo* uppfylldes härstammar för båda genomförandena ifrån den planerande staben. Det går inte att mäta hur lång tid det tog för dem att leverera underhåll utifrån det som båda de empiriska materialen presenterar. För båda fallen kan slutsatser dras med hänsyn till de åtgärder som gjort för de andra principerna som analyserats i uppsatsen. Tack vare en bra planerad logistik under invasionen av Frankrike samt den anfallskraft och fart som Tyskland lyckas att upprätthålla under denna offensiven antas det att principen *tempo* inte påverkat anfallet och att leverans av underhåll har genomförts på bra tid för att korta ner stopp under anfallet.⁷⁸ Under Ardenneroffensiven fanns inte samma strukturerade och välplanerade underhållskedja och enligt tidigare analys av de andra principerna uppfyller inte Tyskland någon till fullo. Utifrån detta kan antaganden göras att *tempo* och tiden från uppkomst till leverans inte genomfördes då utefter det empiriska materialet snarare framkommer att de levde på omgivningen och således finns det ingen tid att mäta eller så tog det så pass lång tid att trupperna ändå levde på omgivningen.⁷⁹

⁷⁸ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s. 107-108

⁷⁹ Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s. 273

För indikatorn ”tiden från uppkommit behov till leverans”:

I det empiriska materialet för invasionen 1940 går det inte att finna något som är en definitiv indikator på hur lång tid det tar från ett uppkommit behov till leverans. Således blir svaret ”**ingen evidens**” då det inte aktivt valt bort denna indikator vid genomförandet kan inte det bedömas som ”**nej**”. Slutsatser kan dras ifrån det empiriska materialet att det inte var tiden mellan uppkomst till leverans som var förödande för anfallet. De brister som har uppstått i alla tre delar av försörjning av ammunition, drivmedel samt reservdelar har lösts genom att flyga in dessa brister⁸⁰, vilket har lett till att anfallet kunnat fortsätta. Genom att korta ner ledtiderna från uppkommit behov till leverans kan anfallet fortsätta upprätthålla samma tryck framåt, tack vare att Tyskland i detta genomförande nått upp till samtliga principer ur analysverktyget kan det antas att *tempo* inte påverkade dem negativt då det fanns tydliga rutiner för genomförandet samt de självständiga underhåll som de tyska trupperna hade kortar även dem ner ledtiderna för att uppnå logistiskverkan. För genomförandet 1944 finner jag inget i det empiriska materialet som indikerar att kunna mäta hur lång tid det tar från uppkommit behov till leverans. Det framkommer dock efter analys att underhållet under denna offensiven inte var lika högt prioriterat som 1940, kan det antas att det 1944 skedde ”**i låg grad**” eller att det ”**ej genomfördes**”. 1940 lyckas de upprätthålla anfallskraft tack vare att de uppfyllt tidigare principer och därför påverkar inte principen *tempo* dem lika mycket som 1944. De lyckas dock att upprätthålla anfallskraft i c:a tio dagar, så något underhåll kan antas ha levererats som inte presenteras i det empiriska materialet eller, som jag presenterade under principen *tillgänglighet*, att de levde på omgivningen och böndernas tillgångar samt de utslagna fordon som fanns under anfallet framåt.⁸¹

4.3 Sammanfattning

Enligt fall presentationen i början av detta kapitel så presenteras det att Tyskland 1940 når upp till indikatorerna för *Seger*, men för genomförandet 1944 går de ur med *förlust*. Efter genomförd analys kan en tydlig skillnad utläsas från det planerade genomförandet 1940 med

⁸⁰ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s. 108-109

⁸¹ Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s. 273

god förståelse för integreringen av logistiken på alla nivåer, till genomförandet 1944 där Hitler snarare ville nå ett snabbt avgörande och inte förstod vikten av logistikens integration. Kress syn på den operativa logistiken är att den ger verktygen till det taktiska genomförandet,⁸² alltså de principerna som presenterats för analysen kan ses som verktygen. Enligt det som framkommit i analysen av det empiriska materialet så finns det tydliga indikatorer att Tyskland lyckas leverera verktygen för det taktiska genomförandet vid invasionen av Frankrike och når *seger* men misslyckas under Ardenneroffensiven och går ur med *förlust*. För att tydliggöra ytterligare är t.ex. att titta på skillnaden mellan fallen för principen *tillgänglighet* som är en av de tydligaste, där det 1940 var en av de viktigaste delarna för genomförandet för att pansartrupperna skulle vara självförsörjande, medan 1944 fanns inte samma fokus utan trupperna fick istället förlita sig på omgivningen för att få tag på mat och annat underhåll.

⁸² Kress, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, s. 24

5. Avslutning

Detta kapitlet kommer att presentera svar på frågeställningen för uppsatsen, därefter kommer diskussion om resultat samt kritik mot undersökningen. Kapitlet avslutas med en genomgång av hur uppsatsen bidragit till yrkesutövningen samt vidare forskning.

5.1 Återkoppling och svar på frågeställning

Syftet med uppsatsen var att genom *teoriprovande jämförande fallstudier* av fälttåg under andra världskriget med fokus på *Moshe Kress* teori om operativ logistik förklara skillnaden till varför det blir olika utfall i fälttåg. Genom denna studie hoppades jag att kunna utveckla förståelsen för vikten av att integrera logistiken mer i den taktiska planeringen av en operation.

Frågeställningen löd:

- Hur kan Moshe Kress teori om operativ logistik förklara utfallen av fälttåg?

Västhälsfälttåget 1940

Variabler	Indikatorer	Genomfördes?
<i>Tempo</i>		
	- Tiden från uppkommit behov till leverans	Ingen evidens
<i>Tillgänglighet</i>		
	- Förbandens förmåga till självständigt underhåll.	Ja
<i>Kontinuitet</i>		
	- Logistiken integreras i beslutsfattningen	Ja

	- Rutiner för att underlätta underhållskedjan	Ja
<i>Enkelhet</i>		
	- Depåer för underhåll upprättat	Ja

Tabell 6 Sammanställt analysredskap för 1940

Ardenneroffensiven 1944

<i>Tempo</i>		
	- Tiden från uppkommit behov till leverans	Ingen evidens
<i>Tillgänglighet</i>		
	- Förbandens förmåga till självständigt underhåll.	Nej
<i>Kontinuitet</i>		
	- Logistiken integreras i beslutsfattningen	Ja
	- Rutiner för att underlätta underhållskedjan	Nej
<i>Enkelhet</i>		
	- Depåer för underhåll upprättat	Nej

Tabell 7 Sammanställt analysredskap för 1944

Det som framkommer i undersökningen är att Moshe Kress teori om operativ logistik kan förklara skillnaden i utfall för fälttåg. Detta då de för de olika fallen framkommer en tydlig skillnad i den logistiska planeringen för genomförandet. Tack vare den välplanerade logistiken under västfälttåget 1940 kan de uppfylla de principer som valts till analysverktyget. För Ardenneroffensiven 1944 är det istället tvärtom, tack vare en sämre planerad underhållskedja uppnår de inte principerna som är valda till analysverktyget och lyckas inte hålla samma anfallskraft som under 1940.

5.2 Diskussion och kritik mot undersökningen

Uppsatsen kan ses som att den har bidragit till en tydligare bild av hur viktigt det är att integrera logistiken och att det kan påverka utfallet i fälttåg. Genom att ha nyttjat metoden kvalitativ textanalys för att skapa en förståelse för fallen kan en tydlig bild av händelserna presenteras, för att kunna genomföra den teoriprovande jämförande fallstudien. Nyttjande av metoden kvalitativ textanalys leder också till att pålitliga källor nyttjas då de kan ställas mot varandra och ger bekräftelse på att informationen stämmer. Enligt det som presenterades i materielldiskussionen om svårigheterna med att hitta empiri som presenterade de logistiska rutinerna

Då inte uppsatsen fokuserar på något annat än de logistiska åtgärderna för fälttågen tas inga andra påverkans faktorer för utfallet upp. Detta kan bli missvisande då det kan finnas andra indikatorer och händelser som påverkar utfallet som inte har med logistiken att göra. T.ex skillnaden mellan 1940 och 1944 kopplat till förutsättningarna i terrängen, då 1940 genomförs på våren och 1944 genomförs under vintern. Dock så ser terrängen likadan ut för båda parterna och om Tyskland har problem med svår framkomlig terräng kan slutsatser dras att även de allierade hade svårigheter. Ett annat exempel kan vara att Tyskland lyckas att hålla ut så pass länge under Ardenneroffensiven 1944 på grund utav motivationen att inte hamna i fångenskap då detta var ett sätt från Hitler och hans stab att elda på sina soldater.⁸³ Det som talar emot detta är att för kunna fortsätta strida behövs fortfarande något sorts underhåll, t.ex. ammunition. Således brister det argumentet som indikator för påverkan på fallet. En annan är att Tyskland under invasionen av Frankrike 1940 kulminerar, men inte utav underhållsbrist utan på grund av ledningsförhållanden. Motsättningar hos den tyska ledningen orsakar ett stopp strax innan de tyska styrkorna når Dunkerque, där den slagna brittiska armén befinner sig. Å ena sidan anser vissa nytänkande officerare att de ska fortsätta anfallet enbart med pansarförbanden. Andra mer konservativa officerare anser att de ska invänta de efterföljande infanteriet, artilleriet och underhållet för att kunna återhämta innan fortsatt anfall.⁸⁴

⁸³ Beevor, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, s. 109

⁸⁴ Frieser, *The Blitzkrieg legend*, s. 292-294

För att få en djupare analys om vad som kan påverka utfallet behöver andra empiriska källor att nyttjas, t.ex. hade undersökningen behövt fördjupats till att nyttja krigsdagböcker eller planeringsunderlag och order från genomförandet. Det finns en risk med det empiriska materialet och det är att vissa delar inte tas upp och förklaras och således uteblir i undersökningen. Med dessa källor kan sådana felaktigheter uteslutas.

5.3 Relevans för yrkesutövningen

”Gentlemen, the officer who doesn’t know his communications and supply as well as his tactics is totally useless.”, General George S. Patton, USA

Det är viktigt att förstå vikten av logistikens påverkan på en operation, som jag tog upp under rubriken tidigare forskning i denna uppsats. Lind skriver att en viktig del av manöverkrigföring är logistiken. Logistik krävs för att åstadkomma mer än bara ett överraskningsmoment eller ett kortare anfall, speciellt i dagens krigföring med vapen och system som kräver mycket ammunition, drivmedel och reservdelar för att kunna verka, samt de delar som inte tas upp i uppsatsen som t.ex. sjukvård och sjukvårdskedjan. För den framtida yrkesutövningen är det viktigt att förstå flera delar av krigföringen genom teoretiska glasögon, för att kunna utveckla professionen. Genom att nyttja teori och koppla dem till olika fall kan ny kunskap framkomma i form av framgångsfaktorer eller misslyckanden. Att även bryta mönstret från manöverkrigföring och dess teori och istället fokusera på en funktion och en specifik teori kan ny kunskap uppdagas.

Etiken är en viktig del av officersprofessionen då en officer ständigt kan ställas inför etiska dilemman vid beslutsfattning.⁸⁵ Den forskning som genomförs inom krigsvetenskap kan ofta mynna ut i etiska dilemman där en uppsats kan komma fram till hur vi kan effektivisera brukandet av dödligt våld. Därför måste etiken förstås och diskuteras för att uppsatsen skall kunna bidra till yrkesutövningen. För denna uppsats skulle etiken som jag ser det hamna i sjukvårdskedjan om denna blivit undersökt då beslut om prioritering av skadade måste genomföras och etiken ställs på sin spets vem är viktigast att försöka rädda där och då med de resurser som finns att tillgå. Tvekan i beslut härstammar oftast från att det inte finns tillräcklig

⁸⁵ Lundberg, Anders, *Vägar till svensk officersetik: grundtext till militär etikutbildning*, Försvarshögskolan, Stockholm, 1997, s. 25

kunskap.⁸⁶ Genom denna uppsats kan kunskapsluckan minskas och underlätta för officeren att ta beslut om att bruka dödligt våld.

5.4 Vidare forskning

Vidare forskning som jag ser finns kvar efter denna uppsats är att nyttja teorin om operativ logistik och analysera fler och andra fall för att kunna generalisera och finna generella framgångsfaktorer som går att koppla till fler fall.

För att denna undersökning skall kunna styrkas behöver en analys av andra icke-stridande funktioner analyseras och jämföras för att kunna se t.ex. vilken faktor som har störst förklaringskraft. Är det planeringen av underhåll eller välutbyggt ledningsstödsystem som bidrar till förlust eller seger? Eller är det konceptuella faktorer som moral och anda som påverkar utgången? Det är viktigt att fokusera på dessa delar, då som jag skrev in inledningen fokuseras det mycket på just taktisk briljans i fälttåg. De bakre och mindre utforskade delarna spelar en stor roll, som framkommer i denna undersökning. Logistisk är även det en konst som varje fältherre måste behärska.

⁸⁶ Lundberg, *Vägar till svensk officersetik: grundtext till militär etikutbildning*, s. 25

6. Källor

6.1 Litteratur

- Beevor, Antony, *Ardennerna 1944: Hitlers sista offensiv*, Historiska media, Lund, 2015
- Van Creveld, Martin, *Supplying war: logistics from Wallenstein to Patton*, 2. ed., Cambridge University Press, Cambridge, 2004
- Ekengren, Ann-Marie & Hinnfors, Jonas, *Uppsatshandbok: [hur du lyckas med din uppsats]*, 2., [rev.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2012
- Essame, Hubert, *The battle for Germany*, Batsford, London, 1969
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann E. & Wängnerud, Lena, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Femte upplagan, Wolters Kluwer, Stockholm, 2017
- Frieser, Karl-Heinz & Greenwood, John T., *The blitzkrieg legend: the 1940 campaign in the West*, Naval Institute, Annapolis, Md., 2005
- George, Alexander L. & Bennett, Andrew, *Case studies and theory development in the social sciences*, MIT, Cambridge, Mass., 2005
- Goolrick, William K. & Tanner, Ogden., *The Battle of the Bulge*, Time-Life Books, Alexandria, Va., 1979
- Horne, Alistair, *To lose a battle: France 1940*. Macmillan, Lodon, 1969
- Johannessen, Asbjørn & Tuft, Per Arne, *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2003
- Kress, Moshe, *Operational logistics: the art and science of sustaining military operations*, Second edition., 2016
- Lind, William S., *Handbok i manöverkrigföring*, 1., förkortade och kommenterade uppl., Försvarshögskolan, Stockholm, 2006
- Lundberg, Anders, *Vägar till svensk officersetik: grundtext till militär etikutbildning*, Försvarshögskolan, Stockholm, 1997
- P. Dye, 'To what extent were logistics shortages responsible for Patton's culmination on the meuse in 1944?', *Air Force Journal of Logistics*, Gunter AFS Vol.23, Iss. 2, Summer 1999: 30-32.

- Vego, Milan, *Joint operational warfare: theory and practice*, 1. ed., National Defence College, Stockholm, 2008
- Rydeberg, Göran & Alm, Hans (red.), *Introduktion till militärteori och militära operationer för officersprogrammet*, Interimsutgåva, Försvarshögskolan, Stockholm, 2008
- Salmaggi, Cesare & Pallavisini, Alfredo, *Andra världskriget dag för dag på alla fronter*, TPB, Enskede, 2003
- Yin, Robert K., *Fallstudier: design och genomförande*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2007
- Zetterling, Niklas, *Blixtkrig!: 1939-1941*, Prisma, Stockholm, 2008